

Sygn. akt **XXVIII C 6549/23**

POSTANOWIENIE

Dnia 2 sierpnia 2023 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie XXVIII Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący: **SSO Paweł Kaszak**

po rozpoznaniu w dniu 2 sierpnia 2023 r. w Warszawie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa **P. P., A. P.**

przeciwko (...) **Bank S.A.**

o ustalenie i zapłatę

w przedmiocie wniosku strony powodowej o zabezpieczenie

postanawia

udzielić zabezpieczenia powództwa o ustalenie nieistnienia stosunku prawnego poprzez unormowanie praw i obowiązków stron na czas trwania postępowania poprzez wstrzymanie obowiązku dokonywania spłat rat umowy (...) zawartej pomiędzy stroną powodową a poprzednikiem prawnym pozwanego tj. (...) Bank s.a. w dniu 28 listopada 2006 r – w okresie od dnia udzielenia zabezpieczenia do czasu uprawomocnienia się orzeczenia kończącego postępowanie w niniejszej sprawie.

Sygn. akt XXVIII C 6549/23

UZASADNIENIE

postanowienia z dnia 2 sierpnia 2023 r

w przedmiocie zabezpieczenia

Wniosek o udzielenie zabezpieczenia zasługiwał na uwzględnienie co do żądania zabezpieczenia roszczenia głównego o ustalenie nieważności umowy kredytu opisanej w pozwie - poprzez wstrzymanie obowiązku po stronie powodowej spłaty rat kapitałowo-odsetkowych wynikających z ww. umowy, w okresie od dnia udzielenia zabezpieczenia do dnia uprawomocnienia się orzeczenia kończącego postępowanie w sprawie.

Stosownie do art. 730¹ § 1 k.p.c. udzielenia zabezpieczenia może żądać każda strona lub uczestnik postępowania, jeżeli uprawdopodobni roszczenie oraz interes prawny w udzieleniu zabezpieczenia. Interes prawny w udzieleniu zabezpieczenia istnieje wtedy, gdy brak zabezpieczenia uniemożliwi lub poważnie utrudni wykonanie zapadłego w sprawie orzeczenia lub w inny sposób uniemożliwi lub poważnie utrudni osiągnięcie celu postępowania w sprawie (art. 730¹ § 2 k.p.c.).

Aby wniosek o udzielenie zabezpieczenia został uwzględniony, muszą zostać spełnione łącznie obie wskazane przesłanki, a więc uprawdopodobnienie roszczenia oraz interesu prawnego. Brak uprawdopodobnienia chociażby jednej z nich skutkuje oddaleniem wniosku.

Roszczenie jest uprawdopodobnione, jeżeli prima facie istnieje znaczna szansa jego istnienia. Wymóg uprawdopodobnienia roszczenia wiąże się z koniecznością uprawdopodobnienia faktów, z których jest ono wywodzone. Należy przy tym zaznaczyć, że uprawdopodobnienie nie przesądza udowodnienia mogącego być podstawą do pozytywnego rozstrzygnięcia co do meritum sprawy. Istotą postępowania zabezpieczającego jest bowiem to, że Sąd dokonuje jedynie pobieżnej (wstępnej) analizy dostarczonego przez wnioskodawcę materiału dowodowego.

Drugą wymaganą kumulatywnie przez art. 730¹ k.p.c. podstawą zabezpieczenia jest interes prawny w udzieleniu zabezpieczenia. Interes ten określa się jako obiektywną, w świetle obowiązujących przepisów, czyli wywołaną rzeczywistą koniecznością ochrony określonej sfery prawnej, potrzebę uzyskania orzeczenia sądowego o odpowiedniej treści, a jego brak uniemożliwi udzielenie uprawnionemu należytej ochrony prawnej (por. np. F. Zedler, Interes prawny jako podstawa zabezpieczenia roszczeń w postępowaniu cywilnym (w:) M. Jędrzejewska, T. Ereciński (red.), Studia z prawa postępowania cywilnego. Księga pamiątkowa ku czci Z. Resicha, Warszawa 1985, s. 325 i n.).

Przy wyborze sposobu zabezpieczenia sąd uwzględni interesy stron lub uczestników postępowania w takiej mierze, aby uprawnionemu zapewnić należyłą ochronę prawną, a obowiązanego nie obciążać ponad potrzebę (art. 730¹ § 3 k.p.c.).

Stosownie do treści art. 755 § 1 zd. 1 k.p.c., jeżeli przedmiotem zabezpieczenia nie jest roszczenie pieniężne, sąd udziela zabezpieczenia w taki sposób, jaki stosownie do okoliczności uzna za odpowiedni, nie wyłączając sposobów przewidzianych dla zabezpieczenia roszczeń pieniężnych. W szczególności sąd może unormować prawa i obowiązki stron lub uczestników postępowania na czas trwania postępowania (art. 755 § 1 pkt 1 k.p.c.).

Biorąc pod uwagę materiał dowodowy zgromadzony w sprawie, należało przyjąć za uprawdopodobnione, że opisana w pozwie umowa jest nieważna. Wskazują na to postanowienia, które pozwalają Bankowi na swobodne kształtowanie wysokości świadczenia należnego mu od strony powodowej jako kredytobiorcy. Z zapisów umowy wynika, że wypłata kredytu miała nastąpić w PLN po przeliczeniu na walutę indeksacji (CHF), z tym, że do rozliczenia transakcji wypłaty i spłat kredytu stosowane są odpowiednio kursy kupna/sprzedazy walut w jakich jest indeksowany kredyt zgodnie z tabelą kursów dla tej waluty, obowiązującą w banku w momencie wypłaty/spłaty kredytu. Jednak umowa nie określała zasad ustalania tych kursów przez Bank. Nie jest zatem wiadomo, jakimi kryteriami pozwany Bank kierował się, ustalając własne kursy w tworzonej przez siebie tabeli kursowej. Druga strona umowy (kredytobiorca) nie miała więc możliwości zweryfikowania tego, czy kursy walut zostały ustalone przez Bank zgodnie z zasadami, skoro zasady te nie zostały sformułowane. Takie ukształtowanie postanowień umownych oznaczało zatem, iż wyłącznie jednej stronie umowy przyznano nieograniczone uprawnienie do określenia wysokości kursów waluty, na podstawie których ustalone miało być zarówno saldo kredytu jak i wysokość rat. Umowa taka byłaby sprzeczna z art. 353¹ k.c., naruszając naturę zobowiązania, przy czym stosownie do uchwały Sądu Najwyższego w sprawie III CZP 40/22 sankcją za naruszenie powyższego przepisu wobec konsumenta jest bezskuteczność kwestowanych postanowień umownych zgodnie z art. 385¹ k.c.

W ocenie Sądu strona powodowa już na tym etapie postępowania uprawdopodobniła, że kwestionowane przez nią postanowienia umowy kredytu stanowią postanowienia niedozwolone, a więc co najmniej są wobec niej bezskuteczne. Ponadto, w ocenie Sądu, z argumentacji zawartej w pozwie, można także wnioskować, iż konsekwencją wyeliminowania z umowy tych postanowień, jest upadek całej umowy.

Zdaniem Sądu, strona powodowa uprawdopodobniła również istnienie interesu prawnego w zgłoszeniu żądania o ustalenie (art. 189 k.p.c.). Tylko bowiem rozstrzygnięcie żądania o ustalenie definitywnie zakończy niepewność stanu prawnego istniejącego pomiędzy stronami, a dotyczącego ważności umowy kredytu. Jedynie ustalające orzeczenie sądu zniesie wątpliwości stron i zapobiegnie dalszemu sporowi co do żądań Banku wynikających z tej umowy.

Co do drugiej przesłanki udzielenia zabezpieczenia, wskazać należy, iż interes prawny w udzieleniu zabezpieczenia istnieje wtedy, gdy brak zabezpieczenia uniemożliwi lub poważnie utrudni wykonanie zapadłego w sprawie orzeczenia lub w inny sposób uniemożliwi lub poważnie utrudni osiągnięcie celu postępowania w sprawie. Celem zabezpieczenia

jest udzielenie tymczasowej ochrony prawnej podmiotom potrzebującym, interes prawny istnieje w przypadku, gdy zachodzi potrzeba zapewnienia uprawnionemu "należytej ochrony prawnej", zanim uzyska on ochronę definitywną (ostateczną), czyli zanim zostanie osiągnięty cel postępowania w sprawie, w związku, z którym następuje udzielenie zabezpieczenia. Z kolei "należyta ochrona prawna" polega na usunięciu naruszenia albo zagrożenia naruszenia praw uprawnionego (por.: postanowienie Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 17 lipca 2013 roku, w sprawie I ACz 1182/13, LEX nr 1342337; postanowienie Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 08 lutego 2013 roku, w sprawie I ACz 181/13, LEX nr 1283522).

Dodać należy, iż stosownie do treści art. 755 § 2¹ k.p.c. - dotyczącego zabezpieczenia roszczeń niepieniężnych – przepisu art. 731 k.p.c. nie stosuje się, jeżeli zabezpieczenie jest konieczne dla odwrócenia grożącej szkody lub innych niekorzystnych dla uprawnionego skutków.

W ocenie Sądu, zabezpieczenie roszczenia o ustalenie nieważności przedmiotowej umowy kredytu, konieczne jest dla odwrócenia niekorzystnych skutków dla strony powodowej (art. 755 § 2¹ k.p.c.). Zauważyć należy, iż w przypadku ustalenia, że umowa kredytu jest nieważna, strony zobowiązane będą do zwrotu wzajemnych świadczeń (teoria dwóch kondykcji). Natomiast z twierdzeń pozwu i załączonych do niego dokumentów wynika, że łączna wartość spłat na poczet spornej umowy, przekroczyła już kwotę wypłaconego przez Bank kredytu. Dalsze zatem dokonywanie wpłat na rzecz strony pozwanej, może spowodować konieczność bądź wytoczenia kolejnego procesu po zakończeniu niniejszego, bądź zmiany powództwa na dalszym etapie postępowania. Skoro kwota wypłacona przez Bank na podstawie w/w umowy jest niższa od wartości spłat dokonanych przez stronę powodową, a dalsze spłaty byłyby dokonywane ponad wypłacony kredyt, to stanowi to argument za uwzględnieniem wniosku o zabezpieczenie co do zasady. Przy czym, Sąd uznał, iż wystarczającym sposobem zabezpieczenia będzie wstrzymanie obowiązku kredytobiorcy dokonywania spłaty rat kredytu w wysokości i terminach określonych w/w umową – w okresie od dnia udzielenia zabezpieczenia do dnia uprawomocnienia się orzeczenia kończącego postępowanie w sprawie. W ocenie Sądu, zabezpieczenie roszczenia w ten sposób, zapewni stronie powodowej należyłą ochronę prawną (art. 730¹ § 3 k.p.c.), a więc jest wystarczający.

Wskazać należy, iż Sąd jest świadomy ogłoszenia upadłości pozwanego banku, natomiast zgodnie z art. 179 § 3 kpc Podczas zawieszenia sąd nie podejmuje żadnych czynności z wyjątkiem tych, które mają na celu podjęcie postępowania albo zabezpieczenie powództwa lub dowodu. Czynności podejmowane przez strony, a nie dotyczące tych przedmiotów, wywołują skutki dopiero z chwilą podjęcia postępowania. Mając powyższe na uwadze nie było przeszkód w rozpoznaniu wniosku o zabezpieczenia przy jednoczesnym zawieszeniu postępowania w sprawie.

Jednocześnie brak jest przesłanek do stwierdzenia niedopuszczalności zabezpieczenia na podstawie przepisów Prawa upadłościowego. Zgodnie z art. 146 ust. 3 p.u. po dniu ogłoszenia upadłości niedopuszczalne jest skierowanie egzekucji do majątku wchodzącego w skład masy upadłości oraz wykonanie postanowienia o zabezpieczeniu lub zarządzenia zabezpieczenia na majątku upadłego (...). Przedmiotowe postanowienia nie jest wykonaniem postanowienia o zabezpieczeniu ani zarządzeniem zabezpieczenia na majątku upadłego, ponieważ stan księgowy majątku upadłego pozostaje bez zmian. Nie budzi wątpliwości, iż do czasu rozstrzygnięcia powództwa i ewentualnego ustalenia nieważności umowy, upadłym przysługuje wierzytelności o określonej wartości majątkowej. Nie zmienia tego zabezpieczenia po przez wstrzymanie płatności rat, choć zmienia się stan przepływów finansowych.

Mając powyższe na uwadze oraz na podstawie powołanych przepisów, Sąd orzekł jak w sentencji postanowienia.

ZARZĄDZENIE

(...)